

Expeditie jr.

Meestal eindigt een onderzoek in een keurig rapport met een reeks aanbevelingen. Maar zijn er ook laagdrempeliger manieren om kennis te delen? Die vraag bracht de Junior Programmaraad van het Innovatieproject van de VO-raad op ideeën. Leerlingen filmden op scholen van 'Expeditie durven, delen, doen' en organiseerden een puberruil.

Tekst: Judith Nijssen, José Onderdenwijngaard en Suzanne Visser /
Fotografie: NFP Photography

"Hoe vind je het om in de TOP-klas te zitten? Is het nuttig voor je ontwikkeling?" Grigor (15) vraagt een leerling van 3-vwo van het Picasso Lyceum in Zoetermeer het hemd van het lijf. De jongen heeft zojuist tijdens de les ICT zijn medeleerlingen een cursus gegeven over Fruity Loops, een programma waarmee je muziek kunt maken met de computer. Grigor is samen met Abdelhak, Ruben en Kevin twee dagen aan het filmen op het Picasso Lyceum in Zoetermeer, een van de scholen die meedoen aan 'Expeditie durven, delen, doen' van het Innovatieproject van de VO-raad. Op het Picasso Lyceum werken leerlingen in TOP-klassen (Talenten Ontwikkelen tot Prestaties) op het gebied van ICT, sport, science of cultuur. Onderzoekers volgen het traject en doen praktijkgericht onderzoek naar de effecten.

Junior Programmaraad

Grigor en de rest van de filmploeg zijn lid van de Junior Programmaraad. Deze raad van veertien leerlingen dient als klankbord voor het Innovatieproject van de VO-raad. Het zijn zeven meiden en zeven jongens uit de derde en de vierde klas van verschillende scholen in Nederland. Ze denken vanuit het perspectief van de leerlingen met het project mee over manieren om kennis over innovatie te delen met andere scholen. Zo kwamen ze op het plan om filmpjes te maken over de scholen van 'Expeditie durven, delen, doen'.

Leerlingen benaderen het project met een frisse blik

Vandaag is het Picasso Lyceum aan de beurt. De leerlingen filmen de vorderingen van de school voor www.durvendelendoen.nl. Het idee is dat leerlingen het project met een frisse blik benaderen. Ze zitten zelf ook op school en zien zaken anders dan volwassenen. Grigor vertelt over hun aanpak: "Op dinsdag zijn we begonnen met het script. We wilden vooral weten wat innovatie op deze school precies inhoudt. We hebben de vragen bedacht en een draaiboek gemaakt. En we hebben sfeerbeelden op school gemaakt. Twee dagen later hebben we de interviews gefilmd. Een TOP-klas was aan het repeteren voor dans; een andere groep was bezig met fotografie. De leerlingen die we interviewden waren

Leerlingen uit de Junior Programmaraad filmen leerlingen van het Picasso Lyceum

Leerlingen denken mee met Innovatieproject

allemaal enthousiast over de TOP-klassen. Ze zagen ook het nut ervan in. Eén jongen had door het vak Science bijvoorbeeld echt beter ruimtelijk inzicht gekregen, wat hem hielp bij de vakken wiskunde en techniek. Ik vond het een leuke school, de sfeer was er goed, heel open. Leerlingen en leraren gingen allemaal heel vriendschappelijk met elkaar om."

Zelf zit Grigor in 3-vwo op het Da Vinci College in Leiden. "Bij ons is het allemaal wat formeler", vertelt hij. Het was de eerste keer dat hij een film maakte. "Ik heb er veel van geleerd. Monteren, filmen, hoe je iemand in beeld brengt, hoe je mensen moet interviewen. Het was een heel leuke ervaring."

Puberruil

Een ander idee om scholen van elkaar te laten leren, is geïnspireerd door het bekende programma Puberruil. In deze educatieve variant wisselen leerlingen van Expeditie scholen een dagje van school.

'Monteren, filmen, interviewen: het was een leuke ervaring'

Bij wijze van proef gingen vier leerlingen uit de Junior Programmaraad eerst zelf op puberruil. In februari liepen Manon (16) en Arlette (15) van het Willem van Oranje College in Waalwijk twee dagen mee bij UniC, de school

van Jorien (16) en Ruby (16). Kort daarna gebeurde het omgekeerde. Net als in de televisieserie verbleven de leerlingen bij elkaar thuis. Ze hadden van tevoren een onderzoeksopdracht opgesteld en een camera gehuurd om hun ervaringen op de scholen vast te leggen.

De twee scholen waren zo verschillend dat de leerlingenruil boeiende inzichten opleverde. UniC is een jonge school die de leerlingen wil bereiken met eigen lesmethoden. Leerlingen bevinden zich in enkele grote ruimtes en werken achter computers in leergebieden. Er is speciale aandacht voor vaardigheden als presenteren of fotograferen. Het Willem van Oranje College in Waalwijk is een meer traditionele scholengemeenschap van vmbo, havo, vwo en gymnasium met een 50-minutenrooster.

Andere wereld

De Waalwijkse pubers ervoeren hun bezoek aan UniC als een stap in een andere wereld. Manon: "We wisten dat het een nieuwe school was, maar alles was toch veel kleiner dan gedacht. Dat zorgt voor een vertrouwde sfeer: leerlingen laten bijvoorbeeld gewoon hun tas met spullen aan de kapstok hangen. Er is ook niet veel afstand tussen docenten en leerlingen. Dat is positief. Of ik het zelf prettig zou vinden... ik hoef een docent niet zo nodig bij de voornaam te noemen. Maar dat is heel persoonlijk."

Arlette: "Leerlingen van UniC hebben ook veel vrijheid. Het vergt volgens ons veel discipline om in zo'n systeem goed je

Expeditie durven, delen, doen

'Expeditie durven, delen, doen' is een initiatief van het Innovatieproject van de VO-raad. Achttien scholen uit het voortgezet onderwijs gaan samen met onderzoekers drie jaar leren van innoveren. De scholen willen zo de kwaliteit van hun onderwijs verbeteren. Het unieke aan 'Expeditie durven, delen, doen' is dat voor het eerst scholen en onderzoekers intensief samenwerken aan praktijkgericht wetenschappelijk onderzoek. Zowel het onderwijsveld als de maatschappij willen graag een gefundeerd antwoord op de vraag: 'Wat leveren de innovaties uiteindelijk op?'. In het onderzoek worden de effecten, succes- en faalfactoren van de innovaties zichtbaar gemaakt. De onderzoeksresultaten kunt u vinden op www.durvendelendoen.nl.

best te blijven doen. Wij zijn dat niet gewend. Eén van onze tips was dat het misschien iets strenger kan. Docenten moeten leerlingen zonodig tegen zichzelf beschermen. En tegen elkaar. Als je niets uitvoert, stoort je anderen."

Manon: "Op UniC waardeerden we de vele aandacht voor de media. En je leert je creativiteit te gebruiken; dat is erg leuk."

'Leerlingen zijn verschillend; het is goed dat er ook verschillende scholen zijn'

Tips en tops

Ook de leerlingen uit Utrecht keken tijdens de ruil hun ogen uit. Voor hen was de reguliere school in Brabant een hele ervaring. Jorien: "Ik vond de afstand tussen de leerlingen en de docenten in Waalwijk groter dan bij ons. Docenten op UniC staan meer open voor discussie en zijn flexibeler. Als de docent wat nuttigs zegt, luister je vanzelf."

Ruby: "Het Willem van Oranje College is groot en tussen de lesuren volg je gewoon je klas. In mijn ogen is er weinig initiatief nodig, de informatie wordt je voorgeschoteld. Ik vind het een beetje saai."

Jorien: "Maar ook wel lekker duidelijk. De lessen waren erg overzichtelijk: leerlingen gebruikten planners en er werd gebruik gemaakt van beamers. Dat was prettig. Bovendien waren de faciliteiten zoals laboratoria en de sportmogelijkheden geweldig."

De 'ruilpubers' vertaalden hun indrukken in een serie 'tips en tops' voor de ontvangende school en verzorgden op hun eigen school een presentatie voor enkele docenten. Hun gezamenlijke conclusie wordt vertolkt door Jorien: "Leerlingen zijn nu eenmaal verschillend en het is goed dat er ook verschillende scholen zijn. Blijvend van school ruilen, daar hebben we geen van allen behoefte aan. Maar leerzaam was het wel."

De toekomst van de educatieve puberruil ligt voor een deel nog open. Op dit moment zijn de leerlingen van de Junior Programmaraad aan het onderzoeken hoe het vervolg eruit gaat zien. Om het helemaal goed te doen en een kloppend beeld van de school te krijgen, zouden meer dan twee leerlingen moeten ruilen. Alleen dan zou een school er conclusies aan kunnen verbinden. ■

Meer weten?

Wilt u meer informatie over 'Expeditie durven, delen, doen'? Bent u benieuwd naar concrete projecten, voorbeelden van innovaties of 'good practices'? Heeft u een specifieke vraag over kwaliteitsverbetering op uw school, of bent u een innovatieve school en wilt u dat met andere scholen delen, ga dan naar: www.durvendelendoen.nl of mail naar het Innovatieproject: info@durvendelendoen.nl